

Motion till riksdagen 2018/19:2476

av **Boriana Åberg (M)**

Förändring av den svenska alkoholpolitiken

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att avskaffa Systembolagets monopol och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Systembolaget grundades 1955 för att begränsa alkoholens negativa inverknings på samhället. Alkoholen orsakar beroende och leder till sjukdomar, familjevåld, olyckor, och kostnaden för samhället beräknas vara mellan 49 och 66 miljarder årligen, enligt Missbruksutredningen från 2011. Då, för över 60 år sen kan Systembolagsmonopolet möjligen ha varit motiverat, och under ett antal årtionden kan Systembolaget ha tjänat sina syften. Men omvärlden har förändrats, och även Sverige ser i dag helt annorlunda ut. Frågan är om Systembolagets existens i dag över huvud taget påverkar alkoholkonsumtionen i Sverige. Rollen för ett statligt monopol för försäljning av alkohol som skademinimerande förutsätter:

1. Att medborgarna inte förstår sitt eget bästa och inte kan kontrollera sin egen konsumtion. Faktum är att alkoholkonsumtionen inte har förändrats de senaste 20 åren, trots ändrade regler för införsel av alkohol från EU, näthandel och generösare öppettider på Systembolaget.
2. Att det inte finns några andra kanaler än Systembolaget för införsel och distribution av alkohol. Så är inte fallet. Privatinförsel från andra EU-länder är i dag omfattande. Och tillgängligheten på den svarta marknaden är stor. Nästan överallt i landet kan en minderårig få tag på sprit bara genom att ringa ett mobilnummer när som helst på dygnet, till billigare priser än Systembolaget.
3. Att en försäljning av alkohol i vanliga butiker inte skulle gå att reglera, vilket det självklart gör. Precis som för exempelvis tobak och folköl så går det att ha åldersgränser och eventuella andra begränsningar för till vem, och under vilka omständigheter i övrigt, alkohol får säljas.

Diskussionen om nedläggningen av Systembolaget har funnits länge och ett annat argument mot, förutom skademinimeringen, har varit Systembolagets höga servicenivå och kvalitet på produkterna. Det argument är kraftigt överdrivet, särskilt när det gäller viner. Systembolagets utformning, med i princip samma sortiment i hela landet, gör att det krävs så stora volymer att Systembolagets inköpare oftast är hänvisade till industri-viner med oklart innehåll och tveksamt kvalitet. Möjligheten för små producenter av kvalitetsprodukter att få med sina produkter i sortimentet är högst begränsade. För många små lokala svenska producenter helt omöjligt, då Systembolaget är mycket stelbenta och rigida i sin syn på hur deras leverantörer skall hanteras.

Det finns starka indikationen på att Systembolagets ledning har missuppfattat sin roll. Med skattebetalarnas pengar bedrivs det propaganda mot gårdsförsäljning av egenproducerade alkohaltiga produkter. I ett brev till riksdagsledamöterna förklarar Systembolagets vd Margareta Greger att gårdsförsäljning rimmar illa med det svenska folkets vilja. Att bedriva upplysningskampanjer för att minska alkoholkonsumtionen, motverka langning till minderåriga må vara en del av Systembolagets uppdrag, men definitivt inte att blanda sig i den politiska diskussionen och driva den typen av propagandistiska kampanjer.

Att upprätthålla ett statligt monopol är i helt felaktigt och strider mot grundläggande principer i en fungerande marknadsekonomi. I de fall de trots detta skall ske måste det finnas synnerligen goda skäl för att göra detta. Avseende systembolaget må sådana skäl ha funnits när det infördes, men som redogjorts för ovan är dessa skäl inte relevanta längre. Sålunda bör Systembolagets monopol avskaffas.

Boriana Åberg (M)